

Een uitgave van Hans & Ton Kleppe en Roger Schenk, buitengewoon honorair leden van het Bob Evers Genootschap
redactieadres: Mauritsweg 62, 3314 JH DORDRECHT - internetredactie: nieuwsbrief@apriana.nl
<http://www.apriana.nl/nieuwsbrief>

Nieuws van de redactie

Ton Kleppe & Roger Schenk

Marie-José van den Hout overleden.

Op 22 september j.l. bereikte de redactie het droevige nieuws dat Marie-José van den Hout op 09-09-09 om 09.09u van ons is heengegaan. Marie-José was in leven waarschijnlijk de oudste hyvende en msn'ende Nederlander, schreef boeken („*Gelukkig gisteren*” en „*Passie in Parijs*”), had een eigen website, net als haar eerste boek getiteld [gelukkig-gisteren](#), schreef met enige regelmaat bijdragen aan deze *Nieuwsbrief* en in haar vrije tijd was ze ook nog eens de zus van Willem van den Hout. Marie-José is 82 jaar oud geworden, maar tot het laatst was zij zeer actief: hoewel een akelige ingreep bij de tandarts haar aanwezigheid bij de viering van het 35-jarige bestaan van het *Bob Evers Genootschap* in Amsterdam verhinderde, trad Marie-José op 4 juli 2009 voor het laatst in de openbaarheid bij de presentatie van haar boek „*Passie in Parijs*”.

Wat weinig mensen weten, is dat Marie-José ook zeer geïnteresseerd was in astrologie; haar website, *Gelukkig Gisteren* getuige daarvan. Als eerbetoon aan Marie-José sluit de onderhavige *Nieuwsbrief* af met een van haar astrologische gedichten.

Op Marie-Josés website wordt overigens nog steeds de indruk gewekt dat „*Passie in Parijs*” besteld kan worden, maar uitgever Hans van den Boom heeft de redactie van deze *Nieuwsbrief* laten weten dat het boek helaas is uitverkocht.

Aangezien zij haar lichaam ter beschikking van de wetenschap heeft gesteld, heeft er geen crematie of begrafenis plaats gevonden.

Carla Beringen overleden.

Nog meer jobstijdingen: op zaterdag 2 januari 2010 bereikte ons het droevige bericht dat Carla Beringen, de vrouw van onze vriend John Beringen, op slechts 51-jarige leeftijd is overleden.

In de *Bob Evers Nieuwsbrief* nr. 26 van januari 2006 mochten wij nog een foto publiceren van het huwelijk van John en Carla dat voltrokken werd op 1 december 2005.

Op 4 juli was zij aanwezig bij de boekpresentatie van „*Passie in Parijs*” van Marie-José van den Hout. Onderstaande foto is bij die laatste gelegenheid genomen, Carla staat rechts op de foto.

De redactie van de *Nieuwsbrief* heeft persoonlijk haar condoleances overgebracht.

Wij wensen John en verdere familie nogmaals heel veel sterkte toe.

© Hans Kleppe

Nieuw redactieadres!

Sinds het verschijnen van de vorige *Bob Evers Nieuwsbrief* is maar liefst 50% van de buitengewoon honorair leden van het *Bob Evers Genootschap* verhuisd, daarbij met raad en vooral veel daad bijgestaan door de andere 50% van het buitengewoon honorair ledenbestand!

Een en ander houdt in dat de redactie van de *Nieuwsbrief* een nieuw adres heeft. Niet-digitale post, die als vanouds natuurlijk van harte welkom is, dient u vanaf nu te sturen naar:

Mauritsweg 62, 3314 JH DORDRECHT.

Nog meer nieuws, ditmaal van Peter de Zwaan.

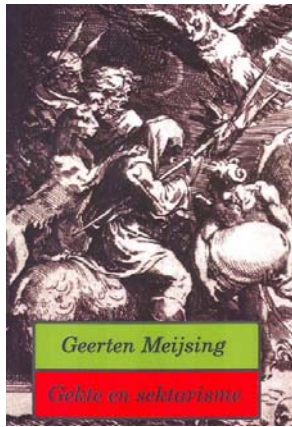
Peter de Zwaan heeft weer een nieuwe thriller geschreven, wederom met Jeff Meeks in de hoofdrol: „*Een zaak van vrouwen*”. Als dat maar niet ten koste gaat van nieuwe *Bob Evers*-feuilletons, Peter!

Peters romans worden steeds beter en in dat licht bezien is het doodzonde dat hij is gestopt met de *Bob Evers*-serie. In de boekenbijlage van „NRC Handelsblad” van 18 september 2009 noemde de recensent van „*Een zaak van vrouwen*”, Gert Jan de Vries, het een schande dat bijna niemand Peter de Zwaan leest en kent. Gelukkig schrijven wij deze *Nieuwsbrief* voor mensen die Peter de Zwaan wel degelijk kennen en die dolgraag méér van hem zouden willen lezen...

Wat dat laatste betreft, gloort er een sprankje hoop aan de horizon: in een 55 minuten durend interview op www.lezen.tv (waarvan de eerste 42 minuten over „*Een zaak van vrouwen*” gaan) verblijdt en verrast Peter de Zwaan ons met de mededeling dat zijn feuilleton „*Clandestiene streken op een cruiseschip*”, officieus ook wel *Bob Evers nr. 51* genoemd, wellicht toch als boek zal verschijnen (mits er aan weet-ik-hoeveel voorwaarden wordt voldaan). Met die voorwaarden zal het ongetwijfeld wel goed komen, want Peter geeft zijn fans altijd wat zij willen, nietwaar? Zo is het bekend dat wijlen Marie-José van den Hout er een hekel aan had om steevast geïntroduceerd te worden als „de zus van ...”. Welnu, Peter bedient haar in zijn interview (na 44 minuten en 47 seconden) postuum op haar wenken en noemt haar „de broer van Willy van der Heide”: ongetwijfeld een *slip of the tongue*...

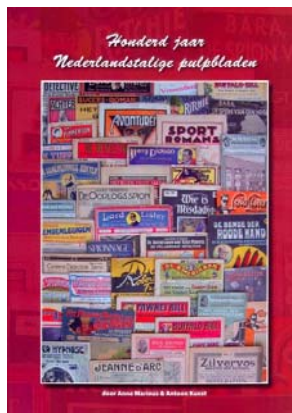

Ook Geerten Meijnsing schrijft (weer).

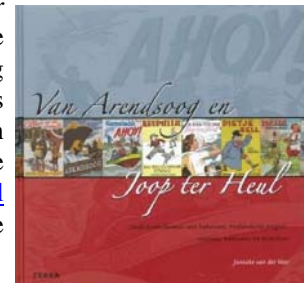
Het is alweer twee jaar geleden dat wij u nieuw werk van onze vaste columnist en bestuurslid van het *Bob Evers Genootschap*, Geerten Meijnsing, mochten aankondigen. Gelukkig voorziet Uitgeverij Flanor in onze behoefte aan nieuw leesvoer: onder de titel „Gekke en sektarisme” bracht Gerben Wynia een alternatieve versie van het eerste hoofdstuk van de roman „*Tussen mes en keel*” (1997) plus een meesterlijke reactie van Geerten op een recensie van datzelfde „*Tussen mes en keel*” („*Sektarisme in de psychiatrie*”) uit. Het aardige van deze (oorspronkelijke) versie van dat eerste hoofdstuk, die helaas - tot 2009 - nooit de boekuitgave heeft gehaald, is dat de naam Willem W. Waterman eenmaal wordt genoemd en dat er eenmaal een toespeling wordt gemaakt op een van de personages uit de ons zo dierbare *Bob Evers*-serie (op blz. 33 resp. 38 van de Flanor-editie).

En niet alleen Meijnsing noemt de naam van Willem.

De naam Willem W. Waterman wordt ook tweemaal genoemd in het in november j.l. verschenen boek „*Honderd jaar Nederlandstalige pulpbladen*” van Anne Marinus en Antoon Kunst. Dit uitputtende werk van de heren van de Lord Listerklub Nederland geeft een volledig overzicht van alle 318 in het Nederlandstalige gebied verschenen pulpbladen; in dat kader wordt ook *Philip Raack* (*de Drie Stuivers-Roman*) behandeld, met de vermelding dat „ook W.H.M. van den Hout (Willem Waterman) deed als auteur mee” (p. 254). De naam Willem Waterman keert terug op p. 369, waar het alom geroemde boek „*Zwaard van de geest*” van Gerard Groeneveld wordt besproken; Gerard is tevens lid van de Lord Listerklub Nederland; de opvolger van *Philip Raack*, het blad *Flits* wordt besproken op p. 145 van „*Honderd jaar Nederlandstalige pulpbladen*”, echter zonder vermelding van Willem Waterman en dat komt overeen met de bevindingen van ons redactielid Roger Schenk, die de auteurskwestie van *De Drie-Stuivers-Roman*) elders op deze website heeft besproken.

Van geheel andere orde is een boekje, dat al in 2007 is verschenen, maar tot nu toe geheel aan de aandacht van de redactie is ontsnapt: „*Van Arendsoog en Joop ter Heul*” van Janneke van der Veer; het boek pretendeert niet een volledige opsomming te zijn van alle Nederlandstalige kinderboeken, maar veeleer een prettig leesbaar feest van herkenning over alle mogelijke kinderboeken, die in 65 thema's worden gegroepeerd; bij het thema „Detectiveverhalen” valt een afbeelding van „*Een raderboot als zilvervloot*” onmiddellijk op; na een korte beschrijving van de serie wordt vermeld dat de fans van toen en nu terecht kunnen op www.bobevers.nl; zonder afbeelding moet „*Een straalduikboot ontsnapt*” van Willy van der Heide het doen bij het thema „Sciencefiction”.

Niet alleen hyves...

In *Bob Evers Nieuwsbrief* nr. 31 meldden wij dat de profielsite www.hyves.nl twee speciale, aan *Bob Evers* gewijde „fanclubpagina's” bevat. Wij kunnen daaraan toevoegen dat ook het internationale vriendennetwerk www.facebook.com een *Bob Evers*-community heeft, die helaas nog niet zoveel leden telt, maar wie weet, verandert dat na het verschijnen van de onderhavige *Nieuwsbrief*.

Eppo.

Het striptijdschrift *Eppo* maakte - zoals reeds eerder vermeld - in 2009 een succesvolle comeback, niet in de laatste plaats dankzij de aanwezigheid van de *Bob Evers*-strip. In *Eppo* nr. 23 van 3 december 2009 werd de strip „Een overval in de lucht” afgesloten. In een speciale kerstspecial van het blad volgde echter nog een epiloog, die niet in boekvorm zal verschijnen en die de redactie van de *Nieuwsbrief* u mét toestemming van *Eppo* hieronder mag aanbieden!

BOB EVERS TEKST FRANK JONKER - ILLUSTRATIES VAN BOBLYN VAN DER HOEDY
TEKENINGEN EN KLEUR HANS VAN OUDENAARDEN

© Frank Jonker, Hans van Oudenaarden, Stripblad *Eppo*.

Van de hand van dezelfde tekenaar en schrijver bereikte ons de inmiddels traditionele kerstkaart, waarop Willem Hageman (De Boekenhalte) aankondigt dat „Een overval in de lucht” nog dit jaar in boekvorm zal verschijnen!

„Onbekende” afbeelding van Frans Mettes gevonden.

En nu wij het toch over tekenaars en tekeningen hebben: onlangs trof de redactie in twee Griekse woordenboeken een ex-libris van Jac(ques) Mettes (1922-2002) aan, getekend door niemand minder dan Jacques' broer Frans.

Frans Mettes (1909-1984), die zich gedurende de oorlog ook wel „politiek correct” *Franz Mettes* noemde, startte in januari 1938 in dagblad *De Standaard* het beeldverhaal „Het huis aan 't water” en tekende affiches en posters, o.a. van de Nederlandse versie van de Duitse film „*Es war eine rauschende Ballnacht*” uit 1939. Gedurende de oorlog tekende hij o.a. de afbeeldingen in de anonieme brochure „*Geef mij maar Amerika!*” (de anonieme auteur is ene W.H.M. van den Hout...), diverse afleveringen van de „*Drie-Stuivers-Roman*” („*Philip Raack*”) en afbeeldingen bij het feuilleton „*De avonturen van drie jongens in de Stille Zuidzee*” in het blad *Jeugd*. Die tijdens de oorlog ontstane samenwerking zou later voortgezet worden, toen Frans Mettes de meeste delen van Nederlands populairste jongensboekenserie mocht illustreren. Werk van Frans Mettes is regelmatig te zien op exposities, maar deze afbeelding heeft nooit een expositie gehaald, net zoals Frans' *Bob Evers*-illustraties overigens.

Een ex-libris - hetgeen zoveel wil zeggen als „uit de boeken(-collectie van ...)” - is een papieren eigendomsplaatje, dat in een boek wordt geplakt om diefstal tegen te gaan; een ex-libris kan ook gestempeld of gestanst worden.

Archief van de „Leeuwarder Courant” online.

De onvolprezen „Leeuwarder Courant” heeft haar archief digitaal beschikbaar gesteld; in het digitale archief (<http://www.archiefleeuwardercourant.nl>) is het mogelijk om alle „Leeuwarder Couranten” vanaf 1752 (!) te doorzoeken. Je zult er niet alleen het in de *Kleppe-map III* (p. 95) afgedrukte artikel „Schepper *Bob Evers*-serie zocht rust in Drachten” aantreffen, maar ook - op 23 maart 1967 - een advertentie van een diner dansant tijdens de paasdagen in het „Oranje-hotel” in Leeuwarden, waarbij speciaal wordt vermeld dat Willy van der Heide in de bovenbar (?) aanwezig zal zijn. Dat Willy in wat voor bar dan ook aanwezig was, moge door de meesten van ons niet als „nieuws” beschouwd worden, maar de rest van (inmiddels) 258 jaar digitaal krantenarchief is zeker de moeite waard!

Ondanks de golf van sterfgevallen die de *Bob Evers*-gemeenschap zo kort geleden heeft getroffen wensen wij de lezers toch een uitstekend nieuw jaar!

Nieuwsbrief nr. 35 zal in juli 2010 verschijnen. Kopij kunt u als altijd - bij voorkeur digitaal naar nieuwsbrief@apriana.nl - vóór 1 juli sturen.

De huidige *Nieuwsbrief*, nr. 34 dus, zal grotendeels in het teken staan van het overlijden van Marie-José van den Hout en Carla Beringen; ook de column van Gert Huber heeft ditmaal, alsof het zo moet zijn, als thema sterfgevallen. Het is een doodoener, maar ze zeggen dat „Life goes on” en daarom biedt de column van Geerten Meijnsing wellicht een sprankje hoop op „Nieuw leven”...

Sterfgevallen

Gert Huber

De in chronologisch opzicht eerste dode die we in de Bob Evers-serie aantreffen, is waarschijnlijk Jans moeder - behalve dat ze al lang niet meer leeft, horen we niets van haar. Andere vroegoverledenen zijn bijvoorbeeld de onfortuinlijke vader Hissink en zijn tuinman, bedolven onder het puin in Lisse.

Meer interessant zijn de slachtoffers die vallen tijdens de handeling van de avonturen. Persoonlijk werd ik nogal overvallen door hun levenloze verschijning: ik heb de serie niet op volgorde in handen gekregen en las de *Overval* en *Zuidzeeavonturen* pas in een laat stadium. Jong als ik was, vond ik die dodelijke slachtoffers eigenlijk niet thuishoren in dit humorrijke oeuvre, zeker geen „goede” mensen als bijvoorbeeld de Chinese steward. Diens dood wordt ook nog eens overdreven melodramatisch neergezet, compleet met brekende ogen en laatste woorden. Ik ben overigens nog steeds van mening dat stervende boeven en helden onze prachtige avonturenreeks meer kwaad dan goed doen.

Ook reageren de jongens (en anderen) mijns inziens nogal lauw op de kersverse doden; zou dat wellicht nog een nasleep van de oorlog zijn, tijdens welke men met grote regelmaat met de dood werd geconfronteerd en er misschien een beetje immuun voor werd? Tenslotte zijn er, volstrekt logisch gezien de tijd waarin de verhalen geschreven werden, talloze verwijzingen naar de oorlog te vinden: het persoonsbewijs dat nog gebruikt werd ter identificatie; de *Kriegsbeute* van Johann, die naar Nederland terugkeerde „zodra Duitsers weer in Nederland konden reizen”; de Amerikaanse bezettingsmacht in Duitsland, werkgever van Miller en Parsons en ga zo maar door.

In een later stadium zie je de ontwikkeling van de serie, die pas na een paar delen helemaal loskomt van de *Arendsoog*- dan wel *Biggles*-sfeer en een consequenter, eigen karakter krijgt, waarin lijken minder noodzakelijk schijnen te zijn. In dat licht is het dan ook verrassend dat na een aantal doodloze delen er op de *Tafelberg* in Mexico plotseling weer een aantal lieden over de kling wordt gejaagd, als ik me goed herinner als laatste dodelijke slachtoffers van de boekenreeks.

Niet dat er niet geprobeerd wordt de medemens een kopje kleiner te maken: Het dumpen van zware rotsblokken op het bewoonde Fort B is toch minstens een poging tot doodslag, het opblazen van spoorlijnen en treinen is bepaald levensbedreigend en onvrijwillige gastvrijheid in een luchtdicht af te sluiten bunker toont ook geen levensverlengende bedoelingen. Maar gelukkig blijft het verder bij wat gewonden en dat is ook terecht: de drie jongens hebben steeds waanzinnig geluk waardoor ze nooit ook maar enigszins ernstig gewond raken, en waarom zouden we hun tegenstanders dat geluk ontzeggen als ze toch al de pech hebben aan het eind van een boek altijd weer te moeten verliezen?

Foto van de bijeenkomst op 19 mei 1989 te Amersfoort

Achterste rij, v.l.n.r.: Henk Makaske (toentertijd De Eekhoorn),
Ton Kleppe (auteur van „*Wetenswaardigheden over Willem Waterman*”, later hoofdredacteur
van de *Bob Evers Nieuwsbrief* en buitengewoon honorair lid van het *Bob Evers Genootschap*),
Marie-José van den Hout (zus van W.H.M. van den Hout),
Paul van den Hout (zoon van W.H.M. van den Hout),
Hans Penders (*Bob Evers*-fan),
Peter de Zwaan (bewerker/auteur van de *Bob Evers*-serie vanaf deel 33),
Bas Parson (verzamelaar van o.a. alle beschikbare drukken van *Bob Evers*-boeken),
mevrouw Beringen (de moeder van John Beringen),
Rody Chamuleau (Uitgeverij Bosbespers),
Pieter ... (vriend van W.H.M. van den Hout);
voorste rij, v.l.n.r.: Frans Verpoorten jr. (bestuurslid van het *Bob Evers Genootschap*),
Hans Kleppe (auteur van „*Wetenswaardigheden over Willem Waterman*”, later hoofdredacteur
van de *Bob Evers Nieuwsbrief* en buitengewoon honorair lid van het *Bob Evers Genootschap*),
Geerten Meijsing (auteur, bestuurslid van het *Bob Evers Genootschap*),
Coen van der Linden (bestuurslid van het *Bob Evers Genootschap*),
John Beringen (*Bob Evers*-fan, later auteur van o.a. „*Het Verschijnsel Bob Evers*” en buitengewoon honorair lid
van het *Bob Evers Genootschap*).

© Frans Verpoorten jr.

Hoe Marie-José ten tonele verscheen

John Beringen

Nu iedereen langzaam begint te wennen aan het trieste feit dat we nooit meer getuige zullen zijn van de subtiële grappen van Marie-José, haar schrandere opmerkingen en het soort van unieke humor zoals zij dat alleen maar kon bezitten, is het wellicht leuk om een grote sprong terug in de tijd te maken en te kijken hoe ze in de *Bob Evers*-kringen verzeild raakte.

We schrijven 1989. Eigenlijk loopt het verhaal terug naar 1988; in dat jaar werd ik in contact gebracht met de gebroeders Kleppe door Henk Makaske, die samen met Stan Willems de Eekhoorn-vestiging in Amersfoort runde. Computers waren nog niet zo'n gemeengoed; van internet had nog niemand gehoord. Contact verliep in die dagen nog per telefoon of middels bezoek. Hans en Ton hadden bij De Eekhoorn hun eerste werkje over de wetenswaardigheden rondom Willy van der Heide aangeboden en bij die gelegenheid was mijn naam gevallen. Zo kon het gebeuren dat we op zeker moment met ons drieën bij elkaar zaten. Er werden gegevens uitgewisseld en zaken geruild, er werd vrolijk bijgepraat, affijn, men weet het wel hoe dat werkt als mensen met de zelfde hobby elkaar voor het eerst treffen. Bij die gelegenheid ontving ik eveneens een exemplaar van het eerder genoemde werk. Hans en Ton lieten echter weten dat er nog een tweede werk op stapel stond. Wanneer dat klaar zou zijn? Vermoedelijk ergens in 1989. De presentatie zou uiteindelijk plaatsvinden op vrijdag 19 mei 1989 ten huize van De Eekhoorn in Amersfoort. Nou weet ik niet welke WAANZINNIGE speling van het lot de bijeenkomst naar die datum manoeuvreerde, maar die 19e mei was na veel schrappen, wikken en wegen uit de bus gekomen en bleek later de datum te zijn waarop het - OP DE DAG NAUWKEURIG - precies 40 jaar geleden was dat het *Bob Evers*-contract tussen Willem en de firma Stenvert was opgemaakt. Op 19 mei 1949 dus; als je er over nadenkt bijzonder merkwaardig, maar dit even terzijde.

Het was al bekend dat er enige prominenten zouden komen naar de bijeenkomst, zoals: Paul van den Hout, Peter de Zwaan, drie leden van het *Bob Evers Genootschap* (Geerten Meijnsing, Frans Verpoorten en Coen van der Linde) plus nog wat personen - onder wie ondergetekende - die ook wat „hadden” met de *Bob Evers*-serie. Een bijzondere gelegenheid waar iedereen naar uitkeek...

Het was stalend weer op die vrijdagmiddag. Toen de gasten waren binnengedruppeld, bleek Paul voor een aangename verrassing gezorgd te hebben: hij had zijn tante Marie-José meegebracht. Zoals zij later zou verklaren, was zij behoorlijk nieuwsgierig geworden toen Paul haar over de bijeenkomst vertelde, waarop Paul eenvoudig had gezegd: „Nou, dan ga je toch gewoon gezellig mee?” Ton begon met iedereen aan elkaar voor te stellen. Ik zal niet de hele lijst opsommen van alle aanwezigen, maar één persoon noem ik wel: ene Pieter; een wat oudere man met een schipperspet. Hij bleek een vroegere vriend van Willem te zijn. Hoe hij van zijn achternaam heet(te), weet niemand. Op het moment dat Ton Coen van der Linde introduceerde, stoof Paul overeind. Hij wees naar Coen en sprak op luide toon: „Daar krijg ik nog een boek van (krachtterm); wanneer krijg ik dat nou eens een keer?” Het is helaas niet duidelijk over welk boek het ging en of dat later nog is rechtgezet, maar doordat de aanwezigen wat geamuseerd reageerden op dit incidentje, ontstond er meteen een heel ontspannen sfeer. Nadat Hans en Ton hun tweede boek hadden uitgedeeld, begon het informele gedeelte. En daarmee dient zich meteen al een moeilijkheid aan voor de verder geschiedschrijving: het was geen themamiddag o.i.d., maar een gelegenheid waarbij iedereen een praatje maakte met iedereen. Wat ik dus kan opdiepen, kan slechts fragmentarisch genoemd worden t.o.v. het geheel. Het was in ieder geval heel gezellig. Ik vroeg Paul naar het grote huis waar Willem over schreef in „*Wie zei dat je in dezen tijd niet kon lachen?*” Was dat echt zo reusachtig? Paul haalde zijn schouders op: „In de eerste plaats was ik toen nog heel erg klein, zodat ik daar geen bewuste herinneringen aan heb; het was in ieder geval geen KLEIN huis. Maar je kent Willem toch? Een meester op het gebied van hyperbolen.” Wat ook aan de orde kwam, was de overweging om het *Bob Evers Genootschap* qua ledenaantal uit te breiden, al dan niet na het afleggen van een examen. Coen van der Linde maakte hier een voorbehoud op: „Alles goed en wel, maar het aantal leden mag nooit boven de 32 uitkomen, want dat is het aantal *Bob Evers*-deeltjes dat door Willem is geschreven.”

Op zeker moment werd alle aanwezigen verzocht om zich naar buiten te begeven voor een groepsfoto. Na deze korte onderbreking werden de gesprekken binnen weer voortgezet. Toen ik Marie-José liet weten dat ik nog een opname van Willem had (het interview met Pamela Koevoets) en informeerde of zij daar een kopietje van wilde hebben, reageerde ze verrukt: „Oooh, als ik die STEM nog eens een keer zou kunnen horen.” Ik merkte het zojuist al op: het was erg gezellig. Niemand hoefde van de dorst om te komen, want er was koffie, thee, limonade, bier en jenever. Vooral Pieter bleek wel van een borreltje te houden. Laten we eerlijk zijn: als je van een stevige borrel houdt, dan is zo'n borrelglasje natuurlijk wel ERG klein. Het was in ieder geval reden voor Pieter om het „vingerhoedje” (zoals hij het noemde) terzijde te schuiven en een longdrinkglas te pakken. Hij

hield dat demonstratief omhoog toen Henk met de jeneverkruik rondging en argeloos informeerde of iemand nog wat wilde. Henk begon, terwijl hij een uitdrukking van verbazing niet kon verbergen op zijn gelaat, in te schenken, hetgeen door Pieter werd aangemoedigd met: „Ja, schenk maar door, schenk maar door...” Nadat het glas voor iets meer dan de helft was gevuld en hij aangaf dat het zo wel goed was, nam Pieter een stevige slok, zette het glas voor zich op tafel en pakte een exemplaar van „*De roof van de Sabijnse maagden*”, dat iemand had meegebracht. Vol overgave begon hij hieruit voor te dragen. Hij was wellicht een beetje aangeschoten, maar het moet gezegd worden: hij had een vrolijke dronk.

Zo langzamerhand liep alle jolijt zo'n beetje op het einde. Paul hield tenslotte een kleine toespraak waarin hij aangaf zeker te weten dat Willem dit bijzonder leuk zou hebben gevonden. Daarna verzochten Henk en Stan ons allemaal even mee te lopen naar boven alwaar we een alleraardigst presentje in ontvangst mochten nemen. Dat bestond uit de deeltjes 34 en 35 die door Peter de Zwaan waren aangepast en een van de cliché-platen die waren gebruikt voor de omslagen van de hardcovers. Voordat iedereen uiteindelijk wegging, werden hier en daar uiteraard de nodige adressen en telefoonnummers uitgewisseld.

Nu komen we bij iets wat Marie-José pas veel later aan mij zou vertellen over wat er gebeurde tijdens haar terugreis. Nu is het alleen wel zo dat het „wie” en „waar” mij niet meer duidelijk voor de geest staat, zodat de kans groot is dat het volgende voorval (dat werkelijk heeft plaatsgevonden) op een enkel detail niet helemaal klopt. Wat in ieder geval vaststaat, is dat Marie-José en Paul samen vertrokken naar het station met nog twee anderen die met hen mee zouden reizen. Vermoedelijk waren dat: Coen van der Linde en Pieter. Wat toen gebeurde, was dat ze OF heel veel tijd hadden voordat de betreffende trein zou vertrekken OF dat ze onderweg ergens moesten overstappen en daar veel tijd over hadden. Het draaide er in ieder geval op uit dat ze met hun vieren ergens neerstreken op een terrasje. Ze babbelden wat en op zeker moment gaat Marie-José naar het toilet. Als ze terugkomt, zit aan het tafeltje alleen nog Paul, die op dat moment bezig is om haar tas om te keren op de tafel. Als ze verbaasd vraagt wat dat te betekenen heeft, laat Paul weten dat hij zijn spullen moet hebben omdat hij ruzie heeft gekregen met „die twee hufters.” Hij reist alleen verder. De twee personen blijken aan de overkant op een ander terras te zitten. Paul roept nog iets naar ze, hetgeen weer geroep van de anderen tot gevolg heeft. Iedereen die Marie-José gekend heeft, zal wel aanvoelen hoe gênant zij dat moet hebben gevonden. Ze heeft nooit in details getreden, maar verzekerde mij dat het „niet de meest nette mededelingen” waren geweest die over en weer werden uitgewisseld. Er zaten natuurlijk nog meer mensen op de terrassen die ongetwijfeld heel vreemd naar dit schouwspel gekeken moeten hebben. Maar... Marie-José was niet alleen fijngevoelig, maar ook bijzonder diplomatiek. Als een soort vliegende keep bewoog zij zich tussen de twee terrassen om de verhitte gemoederen tot bedaren te brengen en de diverse personen wat tot kalmte te manen. Het lukte... het geschil (waarvan we niet weten waar het over ging) werd bijgelegd en het viertal vervolgde gezamenlijk - een beetje schaaapachtig lachend - de thuisreis.

„Ik vrees dat het toch wel een beetje door de drank kwam,” zou Marie-José later hierover opmerken.

En dat er veel gedronken was, bleek uit hetgeen Henk Makaske later zou verklaren: „Tja, ik had gezorgd voor een flinke fles jenever. Het restant zou ik meenemen naar huis zodat ik 's avonds nog een borreltje voor mijn schoonvader had. Nou, er zat nog maar zo'n bodempje in.” De afstand tussen zijn duim en wijsvinger, waarmee hij aangaf hoeveel er nog precies in zat, mat hooguit vijf millimeter. Alles bij elkaar was het toch een bijzondere dag geweest. En de mop is dat het idee om „*Het verschijnsel Bob Evers*” te gaan schrijven op die bewuste 19e mei is ontstaan.

Foto van de bijeenkomst op 2 oktober 1993 te Apeldoorn

Marie-José en Paul van den Hout.
© Hans Kleppe

Herinneringen aan Marie-José van den Hout

Ton Kleppe

Op 19 mei 1989 ontmoetten wij - Hans en Ton Kleppe - haar voor het eerst: Marie-José van den Hout. Daaraan vooraf gingen enkele jaren van hernieuwde belangstelling naar de *Bob Evers*-serie en haar onvergetelijke en excentrieke schepper Willy van der Heide, die zich ook graag Willem Waterman liet noemen. Rond 1987/1988 werden wij steeds nieuwsgieriger naar de schrijver van de serie: over hem deden merkwaardige verhalen de ronde.

Dat wij ons al gauw realiseerden dat we enkele jaren te laat met het onderzoek begonnen zijn, moge duidelijk zijn. Immers, Willy van der Heide is in 1985 overleden en zo ontbrak de mogelijkheid om, zo hij dat überhaupt had gewild, persoonlijk de zaken te verifiëren en wat altijd al een vurige wens was, om met hem kennis te maken.

Een volgende logische stap was archiefonderzoek in diverse stedelijke bibliotheken en in het Algemeen Rijksarchief. Bij stukjes en beetjes vormde zich deze erfenis van een zonderling. Vooral toen wij inzage vroegen en kregen in de dossiers van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, het strafdossier, het dossier van de Raad van Beroep voor de Perszuivering, en het archief van het *Bob Evers Genootschap*, stuk voor stuk aan te bevelen onderzoeksobjecten en sinds enkele jaren openbaar. Overigens kan genoemd worden dat in een van de vele stukken die wij doorgenomen hebben gerept wordt over een BVD-dossier van Willem, wie zou dat niet graag eens inzien! Misschien iets voor Johan van der Ploeg?

Publicatie van gedeelten van onze bevindingen vond plaats in 1995 in een album met de naam „*Wetenswaardigheden over Willem Waterman*” (ook wel *Deel III* genoemd) en in latere *Bob Evers Nieuwsbrieven*.

Maar zover waren wij op 19 mei 1989 nog lang niet. Op die datum presenteerden we een selectie van onze bevindingen uit de archieven in een album met de naam *Deel II*.

De bijeenkomst vond plaats ten kantore van uitgever De Eekhoorn in Amersfoort dankzij de welwillende medewerking van medewerkers van diezelfde Eekhoorn, namelijk Henk Makaske en Stan Willemse.

Ter voorbereiding hadden wij in de loop van 1988 al bezoeken afgelegd aan Geerten Meijzing en Frans Verpoorten jr. in Haarlem, zoals bekend bestuursleden van het *Bob Evers Genootschap*. Paul van den Hout, een van de zonen van Willy van der Heide, ontmoetten wij tweemaal in Amsterdam in café „De Oude Wester”. Bij John Beringen thuis, volgens Henk Makaske, de grootste fan van de serie, werden wij gastvrij onthaald en van verdere informatie voorzien.

Zo kwam op 19 mei 1989 een erudiet, deskundig en hooggespannen gezelschap bijeen om kennis te nemen van en onze tweede uitgave over Willy van der Heide in ontvangst te nemen.

Die dag kan met recht gedenkwaardig worden genoemd, niet door het uitdelen van *Deel II*, maar - en nu, na twintig jaar, zie je zoiets in een juist perspectief - door de verschijning in hoogst eigen persoon van Marie-José van den Hout, het zusje van Willy van der Heide. Zij was meegetroond door Paul, haar neef, en wilde wel eens kennis maken met het gezelschap dat zoveel belang stelde in de handel en wandel van haar broer.

Een groepsfoto van het gezelschap treft u in deze *Nieuwsbrief* aan, met Marie-José stralend op de achterste rij.

Ik denk dat deze bijeenkomst het begin is geweest van een periode waarin Marie-José is uitgegroeid tot HET middelpunt van de *Bob Evers*-scène, zich manifesterend op bijna alle bijeenkomsten van de fans, duidelijk aanwezig op de *Bob Evers Mailinglist* en auteur van twee (autobiografische) boeken waarin men veel te weten kan komen over haar zelf en haar broer. Daarnaast heeft zij een eigen internetsite die, goddank, ook na haar overlijden in de lucht blijft.

Ons eerste contact met Marie-José dateert dus van 19 mei 1989, een toevallige datum? Neen, driewerf neen, exact op die datum veertig jaar eerder, op 19 mei 1949 werd het contract tussen Willy van der Heide en Uitgeverij M. Stenvert en Zn getekend.

Het contact smaakte naar meer en Hans en ik werden uitgenodigd om Marie-José in haar woonhuis in Den Haag te bezoeken. Die uitnodiging was niet tegen dovemansoren gericht en enkele weken later klopten wij op haar deur in de Laan van Eik en Duinen. We werden die middag gastvrij ontvangen, wel in een schemerige sfeer, want de gordijnen waren dicht, maar met genoeg licht om elkaar te onderscheiden. We kregen inzage in fotoalbums en mochten haar verzameling grammofoonplaatjes (Franse persingen) zien. We mochten allebei een plaatje uitzoeken.

Tussen neus en lippen door vertelde ze dat haar broer nooit ofte nimmer in Amerika was geweest en „*Amerika filmt*” dus gewoon uit zijn duim had gezogen.

Marie-José onthulde haar schrijfplannen en liet een typoscript zien van een boek over haar eigen leven. Het eerste deel daarvan zou gaan heten: „*Mijn broer en ik*” en was bijna klaar. Het tweede gedeelte over haar leven zou gaan heten: „*Frankrijk en ik*”.

Daarna thee en een korte rondleiding door haar huis. In de kamer een ouderwetse schrijfmachine en overal papieren. Vervolgens daalden we af naar het souterrain waar haar slaapvertrek zich bevond, een slaapkamer, die gerust een boudoir genoemd mocht worden.

Ik heb haar daarna nog twee of drie keer thuis bezocht. Eenmaal verzocht ze mij spullen op te halen bij haar voormalige schoonzusje in Cannes, en af te leveren in Den Haag, wat ik natuurlijk graag deed.

Of die keer toen ze mij vroeg om bij restaurant „La Bonne Auberge” in Antibes een menukaart op de kop te tikken; aan dat restaurant had zij bijzondere herinneringen (zie „*Gelukkig Gisteren*”, blz. 79).

Wij belden regelmatig, maar vooral niet des ochtends, daar hoefde je bij haar niet mee aan te komen, nachtmens als ze was. Onderwerpen? Feiten over haar broer en over van alles en nog wat, waarbij ze er blijk van gaf de ontwikkelingen in Frankrijk nog intensief te volgen, Francofiel als ze was, hoewel ze al 30 jaar weg was uit Frankrijk.

Op een briefkaart schreef ze eens: „Dag Kleppe jongens, schrijf jullie met een schitterend uitzicht op de Eiffeltoren. Waarom, waarom ben ik hier ooit weggegaan”, enz. enz. Ik prijs mij gelukkig dat ik alle brieven en kaarten van haar bewaard heb, vanzelfsprekend eigenlijk, zoiets gooi je niet weg.

Dier - Khippe - Jongens! Ik
 schrijf jullie heel 'n schitterend
 mitzicht op de Eiffeltoren. Alles
 baadt in het zonlicht; fisteren
 vanaf boetages bij Tour MONTPARNAISE
 Parijs tekenen, het lichte-aan mijn
 been, daar waar ik voor lang
 gewoond heb. waarom? - waarom? -
 ik hier ook! - weffaan...? - In de
 autobus zaten drie vrienden en de chauffeur
 stopte speciaal om mij te wagen om mee
 eruit te laten, schitterend! Lief, bij. José

Uit een van haar brieven: „Natuurlijk hou ik me ook aanbevolen voor „Superslag in een Supermarkt” - de titel alleen al maakt me vrolijk, gezien het feit dat een vrouw nu eenmaal gedoemd schijnt te zijn in dit soort gelegenheden 'n groot gedeelte van haar tijd door te brengen.”

Of: „Er schiet me nog iets leuks te binnen, nl. alle WWW-aanduidingen op Internet te claimen, als zijnde het merkenrecht van de auteur en zijn familie. En dus het gebruik hiervan te belasten c.q. te verbieden. Kan iedereen nog 's lachen.”

Later ging de schriftelijke communicatie op een modernere manier niet meer per ouderwetse briefpost, maar via e-mail. Zij gebruikte daarbij de namen „Nielsen” of „Hout 59”; Nielsen is de naam van haar tweede echtgenoot. Soms was ze niet zoetsappig in haar commentaren, zowel op de mailinglist als rechtstreeks. Ze kon heel subtiel iemand terechtwijzen of je overladen met complimenten. Ze was vaak iemand van uitersten, gelukkig maar, en bepaald niet van gisteren. Ze kon je overladen met feiten en verhalen uit haar lange en avontuurlijke leven. Haar twee boeken „Gelukkig gisteren” en „Passie in Parijs” zijn daarvan voorbeelden. Scherp, analytisch en een pak levenservaring, veel bewonderaars. Dit laatste liet ze zich graag aanleunen.

En dan zo maar plotseling op 22 september een jobstijding op de mailinglist betreffende haar verscheiden op 9 september om 9.09 uur.

De reactie van enkele bekenden uit het circuit:

Peter Muller: „Een triest bericht. Wij herinneren ons Marie-José als een bijzondere, hartelijke, intelligente en humorvolle vrouw. Haar aanwezigheid gaf aan de Bob Evers-bijeenkomsten bijzondere betekenis. Zij zal gemist worden.”

Peter de Zwaan: „Weer iemand minder met wie je kon lachen.”

Geerten Meijzing: „De droeve plicht waarvan je je gekweten hebt, word je in dank afgenomen. Bas les chapeaux!”

Op 27 september was er in haar geliefde Kijkduin een gezamenlijke lunch voor een aantal mensen uit haar directe omgeving. De overlijdenskaart treft u aan in deze *Nieuwsbrief*. Vriendinnen uit Parijs en Den Haag, thuishulp en ict-assistentie ze waren er allemaal. Een van de vriendinnen vertelde dat zij, als zij door Marie-José werd opgebeld met de woorden: „Met MJ'tje” reageerde met: „Zeg maar gewoon MJ: jij bent ook zo jong niet meer.”

Marie-José van den Hout is overleden op 09-09-09 om 9 minuten over 9 in het Leyenburg ziekenhuis.

Zij heeft haar lichaam nagelaten aan de wetenschap en wenste géén ruchtbaarheid te geven aan haar heengaan.

Ik heb Marie-José 34 jaar gekend als een unieke vrouw met bijzondere eigenschappen en als executeur testamentair lijkt het mij toepasselijk alle mensen, die in haar directe omgeving iets voor haar betekend hebben, uit te nodigen voor een lunch in :

Grand Café Restaurant Brueghel's gelegen aan haar geliefde boulevard van KIJKDUIN.

U bent welkom vanaf 12.30 uur a.s. zondag 27 september 2009.

Tot dan!

Arnout Linckens

*Aankondiging van de herdenkingsbijeenkomst te Kijkduin;
de voorzijde is door Marie-José persoonlijk ontworpen;
op de binnenzijde is het adres van de executeur testamentair
omwille van de privacy door de redactie verwijderd.*

We zullen haar missen, persoonlijk en met haar commentaren op de mailinglist. Ieder mens is uniek, maar zij was heel bijzonder.

Foto van de bijeenkomst op 27 september 2009 te Kijkduin

De huidige redactie van de *Bob Evers Nieuwsbrief* op de herdenkingsbijeenkomst voor Marie-José:
v.l.n.r.: Ton Kleppe, Roger Schenk, Hans Kleppe.

© Arnout Linckens

Herinneringen aan Carla Beringen

Roger Schenk

Mijn eerste, zeer vluchtige kennismaking met Carla (toen nog) Terstegen vond plaats tijdens die roemruchte bijeenkomst op 2 oktober 1993 te Apeldoorn; zij stond haar latere echtgenoot, John Beringen, met raad en daad terzijde, want naast alle jubilea die die dag gevierd werden (het vijf miljoenste *Bob Evers*-boek ging over de toonbank, deel 40 van voornoemde serie verscheen), was het toch vooral de dag waarop de eerste „wetenschappelijk verantwoorde” studie van onze jeugdliefde werd gepresenteerd: „*Het Verschijnsel Bob Evers*”. John had zijn handen vol aan het signeren van dit langverwachte boekwerk, waarbij hij en passant ook nog geacht werd om honderden vragen van fans te beantwoorden, zodat hij de financiële afhandeling en de aanvoer van steeds weer nieuwe dozen met *Verschijnselen* met een gerust hart kon overlaten aan twee vrouwelijke assistentes, te weten zijn moeder en zijn toenmalige vriendin, Carla Terstegen dus. De lezer zal het niet zo gek vinden dat ik op dat moment natuurlijk veel meer belangstelling had voor die *Verschijnselen* dan voor assistentes van de schrijver daarvan, zodat de kennismaking met Carla inderdaad zeer vluchtig bleef.

Het aardige van „*Het Verschijnsel Bob Evers*” is dat er achterin een lijst is opgenomen van personages die in de *Bob Evers*-serie voorkomen; lang geleden had ik zelf ook een dergelijke lijst samengesteld; in al mijn onschuld dacht ik nog dat mijn lijst dus richting oud papier kon, nu John zijn boek had geschreven. Het is vooral de verdienste van John en van de beide Kleppe Brothers geweest, dat mijn lijst niet bij het oud papier terecht is gekomen: zij haalden mij over om toch „iets” te doen met die lijst. Om nou met vrijwel dezelfde lijst als John voor den dag te komen, leek mij ook zo’n kouwe lol, dus ik besloot mijn lijst „een beetje” uit te breiden, hetgeen zo’n twee jaar later resulteerde in de „*Encyclopaedia Apriana*”, het schoolvoorbeeld van een uit de klauwen gelopen hobby...

In de tijd dat ik bezig was met de „*Apriana*” heb ik natuurlijk regelmatig telefonisch contact gehad met John; zodoende maakte ik ook nader kennis - zij het via de telefoon - met Carla.

Begin 1996 was mijn „*Apriana*” eindelijk af en kon ik met een gerust hart richting Wijk bij Duurstede afreizen; met zo’n kilo papier in je hand gaan allerlei deuren voor je open, die voor anderen gesloten blijven. En daar leerde ik Carla kennen als de ideale wederhelft van John! Gastvrij, aardig en vol begrip zijn de epitheta die als eerste bij mij opkomen als ik aan Carla denk. Ga maar na: een bekende uitspraak van John is: „Ik vond het tijd worden dat er weer eens iets geks ging gebeuren.” En dan ging John weer een paar dagen een „glazen huis” in, dan paradeerde John weer in een Russisch generaalsuniform door Wijk bij Duurstede of dan werd er ineens weer een loodzware plank met de tekst „Huize Waterman” op de gevel aangebracht en in nabijheid van de inmiddels ook al overleden, onvergetelijke Marie-José van den Hout en de plaatselijke pers onthuld! Vooral die benaming „Huize Waterman” was zeer toepasselijk: van heinde en verre kwamen er allerlei vreemde en minder vreemde vogels (van welke eerste categorie de *Bob Evers*-fans een niet onaanzienlijk aandeel vormden), die zonder uitzondering allen op een vorstelijk onthaal konden rekenen: geduldig maakte Carla een slaapplekts gereed temidden van Johns verzameling van boeken, oude bandrecorders en dito computers. Als John een bijeenkomst met zijn mede-*Bob Evers*-fanaten wilde bezoeken, was dit altijd mogelijk; sterker nog, meestal begeleidde Carla hem, zoals ze hem begeleidde bij al zijn activiteiten.

Het zou echter niet geheel recht doen aan de persoon Carla, als ik haar alleen maar als de wederhelft van John zou afschilderen; zij leidde zelf natuurlijk ook een zeer actief leven: ik kan mij eigenlijk niet herinneren dat ik Carla tijdens een van mijn vele bezoeken aan „Huize Waterman” ooit werkeloos heb zien zitten: zij was altijd bezig met haar eigen verzamelingen, met het vervaardigen van kledingstukken en kaarten - onvergetelijk is de kaart die ik voor m’n veertigste verjaardag mocht ontvangen: speciaal voor mij een kaart met een zwarte, een bruine en een dikke rode kat (Jan, Bob en Arie dus) erop! - of met puzzelen. Al deze activiteiten weerhielden haar er overigens niet van om actief deel te nemen aan onze gesprekken, waarbij zij er blijk van gaf dat ook zij de *Bob Evers*-serie goed kende. Kort voor haar plotselinge overlijden was Carla nog bezig met een soort van „tapijt van Dorestad” in navolging van de *Tapisserie de Bayeux*, zo vernam ik tijdens haar crematie.

Daarmee ben ik dan meteen al bij het definitieve einde van een veel te kort leven gekomen: hoe groot was onze schrik toen wij op 2 januari een mailtje van John ontvingen, met daarin de eenvoudige mededeling dat zijn vrouw Carla was overleden! Even simpel, maar zeer aangrijpend waren Johns woorden waarmee hij bij de crematie, een paar dagen later, afscheid nam van zijn geliefde Carla. Woorden die door zielen sneden en in al hun eenvoud indrukwekkender waren dan de - overigens terechte - loftuitingen van de talloze vrienden, bekenden en familieleden!

Net als de grand old lady van de *Bob Evers*-scène - Marie-José van den Hout, die ons in september j.l. is ontvallen - zal Carla Beringen altijd een warm plekje in onze harten blijven houden.

Foto van de bijeenkomst op 9 december 2007 te Amsterdam

Het echtpaar Beringen, zoals iedereen het kent: John in café „De Oude Wester” bezig met het aan de man brengen van boeken en CD's en Carla die hem met raad en daad steunt.

Later die dag zouden de Beringens tezamen met Cornelis van Tilburg de eerste prijs winnen in de *Bob Evers*-speurtocht.

© Hans Kleppe

Stripman

Mark Venema

Zo heel af en toe, in een overmoedige bui, wil ik nog wel eens naar de rechterhelft van m'n boekenplankje reiken - de helft waar de „hogere nummers” staan. Als rechtgeaard *Bob Evers*-fanaat kent u dat waarschijnlijk wel: die twijfel of je voor de 32-ste keer de Grimbos-trilogie zult gaan lezen, of toch het motorblokkenmysterie een tweede kans geven (de eerste leesbeurt heeft tenslotte weinig inhoudelijke herinneringen opgeleverd en misschien valt het allemaal wel mee met de kwaliteit van de Zwaantjes).

Een paar week geleden ging bij mij „*De Stripman van Smbice*” in de herkansing en plotseling werd me een nieuw verschil duidelijk tussen de Van der Heide- en de De Zwaan-deeltjes. Naast tijdsbeeld, vaart en humor zit er vaak ook een groot verschil in het plot, de actie.

Bij Willem was dit vaak de loop van het verhaal: door een toeval (?) kruisen de wegen van de jongens en een stel schurken; de schurken gedragen zich schurkachtig tegen de jongens, die dit natuurlijk niet nemen, en in de achtervolging gaan. Al redelijk snel zijn de schurkenstreken bekend en gaat het er alleen nog maar om, wie het slimst is: de schurken of de jongens.

Kijk maar eens naar het Grimbos-avontuur, *Vliegtuigsmokkel* of de *Kunstgrepen*-trilogie. O.K., bij de laatste blijft er nog een klein cliff-hangertje over: waar komen de schilderijen vandaan?

Peter daarentegen bouwt een mysterie op: *Bouwbonje* heeft een sinistere ondertoon, in *De Stripman* wordt op het einde pas duidelijk wie nu de grote man achter de motorblokkenhandel is.

Maar ik wil helemaal geen „hard-boiled” *Bob Evers*-detectives lezen! Ik wil me kunnen wentelen in de jaren '50: Arie die maar weer eens een oom uit zijn duim zuigt als-ie een lift nodig heeft, betonwegen die liggen te flikkeren in het felle zonlicht. Jan, Bob en Arie ZIJN nu eenmaal geen „hard-boiled” detectives...

Betekent dit dat Peter slecht schrijft? Volgens mij niet, alleen hij probeert zijn eigen stijl toe te passen op de serie, en dat levert een raar beeld op en soms rammelende verhalen.

Want er zitten best „hard-boiled” elementen in onze serie: Jerry die MET zijn onhandige maat Parsons toch kans ziet om de jongens meermaals schaakmat te zetten en bijvoorbeeld het gevecht met Hennie achterop de truck tussen Kruiningen en Bergen op Zoom.

Maar dat opent nieuwe perspectieven! Peter kan WEL stoere detectives schrijven, met „echte” criminelen... dus Peter, doe me een lol en schrijf het verhaal van Jerry, die halverwege zijn schurkenstreken een stel HBS-jochies tegenkomt, en er maar niet meer vanaf kan komen! Schrijf dat boek over die twee Amerikaanse soldaten in Duitsland, die bij toeval een bunker vinden met kunstschaten uit de Tweede Wereldoorlog en die vervolgens in zee gaan met de vierkante Kresse - misschien beraamden ze hun eerste plannen wel aan de kanaaldijk in Humbeek. Schrijf over de geslepenheid van Jerry die zijn maat wil gaan beduvelen en verras me als opeens de bel gaat aan de Koningslaan, en er twee bekenden voor de deur staan... Schrijf over Mark van Vliet en zijn dubieuze zaakje met Dausenberg, over Hennie die NU nog bij de ANWB probeert te achterhalen waar die oranjegekopte paaltjes ook al weer stonden. Schrijf over...

Ik zal eerlijk zijn: ik heb *De Stripman* met moeite uitgelezen, en aan het eind was ik al weer vergeten hoe het ook al weer begon. Misschien moest ik m'n geld toch maar zetten op de 4de van Verhulst.

Graf

Roger Schenk & John Beringen

Marie-José van den Hout overleden!

Daar hebben al heel wat mensen heel wat mooie woorden over gesproken en geschreven, wat zouden wij hier nog aan toe kunnen voegen? Natúúrlijk is het zonde dat de kans op een biografie van Marie-José's broer nu eigenlijk zo goed als definitief verkeken is, nu we geen getuige uit de eerste hand meer hebben, natúúrlijk is het intens jammer dat we de kwinkslagen (en kwinkschoppen!) van Marie-José op de *Bob Evers*-mailinglist moeten missen, natúúrlijk is het ten hemel schreiend dat we nooit zullen kunnen genieten van een derde boek van haar hand! Maar wat zou het een troostrijke gedachte zijn als we iets „tastbaars” hadden als herinnering aan Marie-José van den Hout, zoals we ook al een dergelijke „tastbare” herinnering aan haar schrijvende broertje moeten missen: zij heeft haar lichaam ter beschikking van de wetenschap gesteld, hij liet zich cremeren en zijn as boven de Noordzee uitstrooien. Uiteraard heeft Willem een handjevol zonen nagelaten, die zijn zeker „tastbaar”, maar een dergelijke vorm van tasten laten wij eerlijk gezegd liever aan anderen over, met uw welnemen. Nee, wat wij node missen, is... een graf!

In het recente verleden werden „Pension Zeerust”, Scheveningen, en de Stadionsluis, Amsterdam, al eens getooid met rood-gele bordjes *Bob Evers Monument*, maar dergelijke bordjes verdwenen blijkbaar nog sneller dan ze ooit gekomen zijn, dus als bedevaartsoord kunnen deze objecten niet meer dienen.

© graftombe.nl

De site www.graftombe.nl biedt ons echter een graf van de ouders van Willem en Marie-José. Op die site vinden we foto's van bijna anderhalf miljoen graven; tegen een geringe vergoeding of - voor de Jan Prinsen onder ons - gratis kun je een digitale foto van zo'n graf krijgen.

Op het kerkhof van Hintham ('s-Hertogenbosch) ligt het graf van Wilhelmus Henricus van den Hout (sr.); in hetzelfde graf - maar niet op de grafsteen, die hierboven is afgebeeld - liggen ook personen die bekend staan onder de noemer „Bodewes, Jantina Hendrica / Duighuizen”: het gaat hier dus om Jantiena Henderika van den Hout-Bodewes, de eerste vrouw van deze Van den Hout en moeder van Willem en Marie-José (overleden op 9 september 1929, dus op de dag af 80 jaar vóór Marie-José!), en Petronella van Duijghuizen, de tweede vrouw

van deze Van den Hout. Zie ook *Nieuwsbrief* 28 voor een overzicht van de familieverhoudingen, met persoonskaarten van Willem van den Hout sr. en jr.

Op bovenstaande foto, die dateert uit oktober 1996, kunnen we met een beetje moeite onderscheiden:

In memoriam onze dierbare echtg. en vader Wilhelmus H. v.d. Hout

geb. te Orthen 25 Juli 1882 (moet zijn: 27 Juli 1882, RS) overl. te d. Bosch 10 Feb. 1941.

Dat als geboorteplaats Orthen wordt genoemd en niet 's-Hertogenbosch, zoals op 's mans persoonskaart, heeft alles te maken met de „status aparte” die de wijk Orthen binnen de stad 's-Hertogenbosch innam of nog -neemt. Hoe dat precies zit, kan iedereen makkelijk zelf opzoeken; binnen het kader van dit artikel zou het beslist te voeren.

In elk geval hopen de auteurs aangetoond te hebben dat er wel degelijk een plek bestaat die onze verering verdient, al gaat het wellicht wat ver om het kerkhof van Hintham als „bedevaartsoord” te beschouwen.

Onder het vergrootglas (nieuwe serie 7) :

31 december 2009

Geerten Meijsing

Het is oudejaarsavond 2009. Ik houd, anders dan Willem Waterman, niet van feesten - zie de geweldige partijen die worden beschreven in „*Toen ik een nieuw leven wilde beginnen en andere waargebeurde verhalen uit de jaren vijftig*” uit 1979, een ondergewaardeerd boek. (En dan geven ze godbetert aan Charlotte Mutsaers de PCHooftprijs; dat is een oeuvreprijs, maar die zottin heeft helemaal geen oeuvre.)

Oudejaarsavond - hier het *cenone di San Silvestro* genaamd; eindeloos vreten en drinken met dansen na - is wel het akeligste feest dat ik me kan voorstellen. Dan doe ik oordoppen in, doe de luiken dicht en zet telefoon en deurbel uit, en ik grijp naar een lievelingsboek. Dat is vaak mijn eersteling uit 1974, „*Erwin*”, maar even vaak een *Bob Evers*. Het is ook een avond waarop je goede voornemens maakt.

Nu is het Waterman nooit gelukt een nieuw leven te beginnen: in tegendeel, hij heeft tot het bittere einde zijn oude leven volgehouden. „*Wilde beginnen*”, de vergeefsheid van de poging is reeds in de titel aangegeven. Het tweede wat opvalt uit die ongebruikelijk lange titel is het adjectief „waargebeurd”. Waargebeurde verhalen is een oxymoron. Het adjectief weerspreekt het bijbehorende substantief. Verhalen zijn verhalen, en of ze waar gebeurd zijn, voegt daar niets aan toe. Maar Willem stond erop: waar gebeurd! Niet erg professioneel, en bovendien een cliché - je moet erg op je hoede zijn als iemand een zogenaamd waar gebeurd verhaal vertelt. Het is een slechte claus om het publiek voor je winnen, omdat de eerste reactie zal zijn dat het dan allemaal gelogen is.

Maar ik weet, door mijn persoonlijke vriendschap met de schrijver, dat de feesten en andere aangelegenheden die hij in dat boek beschrijft, inderdaad *waar gebeurd* zijn. Ze hebben zo plaatsgevonden, die gebeurtenissen; er is niets aan toegevoegd of afgehaald. Zelf heb ik soortgelijke evenementen met mijn vriend wel meegemaakt, al speelden die zich af in de zeventiger jaren. In die zin vormen ze elementen, zo niet hoogtepunten, uit wat een autobiografie van de schrijver had kunnen worden. Autobiografisch lijkt me ook de in de oorlog gepubliceerde roman met de sarcastische titel „*Wie zei dat je in dezen tijd niet kon lachen?*” (1944).

Een ding is zeker: in de strenge, reactionaire jaren vijftig van Nederland leefde Willem Waterman een exuberant bestaan waarin aan goed voedsel en stewardessen geen gebrek was, en waarin hij kon feesten zoals weinig anderen zich dat konden permitteren. Ik denk dat Willem een minachting had voor de artistieke bohème, maar hij leidde zelf het leven van een bohémien, met geld.

Er is niets dat hem in verband kan brengen met die malle Vijftigers, die nog steeds geprezen en geëerd worden, nonsens en kinderpoëzie. Maar wel leefde hij, net als zij, een losbandig leven, voor de kunst of voor de liefde, om een eufemisme te gebruiken.

Niet lang geleden is het eerste deel verschenen van de Reve-biografie, door Nop Maas, en het is interessant een vergelijking te maken tussen de feesten en uitpattingen van kunstenaars en schrijvers uit deze kring (de beroemde feesten op Jachtlust die door Fritz Harmsen-ten-Beek werden gegeven), en het milieu waarin Waterman zich uitleefde.

Twee werelden die incompatibel zijn, maar waarom? Misschien omdat Waterman in het Haagse verkeerde, en niets op had met die communistische Amsterdammers die zich de wijn van het Gooi lieten smaken. Natuurlijk ook omdat Waterman absoluut helemaal niets zag in de homoseksualiteit. Waterman probeerde, evenals Reve, in het Engels te schrijven; het ging hem beter af dan de Volksschrijver, maar hij heeft er evenmin ooit iets in bereikt, behalve „*The House of Pain*” (1974).

Willem had weinig op met die Hollandse kleuters die het existentialisme omarmden als een geloof. Zo moest hij ook - tot mijn verdriet - niets hebben van moderne jazz. Zijn jazz was en bleef dixie, en de Amerikaanse amusementsorkesten. Ik ben met hem nog naar het slotconcert van Pia Beck geweest, in het Haagse gebouw Zemen & Ramenlappen (Kunsten & Wetenschappen). De minachting die hij voor schrijvers als Nooteboom, Mulisch en Hermans had - u wilt het niet weten. Maar stiekem was ik het toen al met hem eens. Over Reve heb ik hem nooit gehoord. Voor Jan Wolkers en Jan Cremer kon hij wel waardering opbrengen.

Maar wat Waterman op literair gebied bezighield, kwam niet uit de polder. Zijn boekenkast in zijn woning te Den Haag was volgepropt met Penguins en Pelicans: Faulkner moest ik van hem lezen, en Michael Arlen, Fitzgerald en niet Hemingway. En talloze andere buitenlandse schrijvers die hij me heeft aangereikt. Geen Kousbroek. John Fante en Joyce Cary! En ook Anthony Powell.

Daar blijf ik hem eeuwig dankbaar voor.

Waterman hoefde zich niet te meten met die Hollandse bent van na de oorlog; hij had betere voorbeelden.

Vanavond, nu ja, het is al nacht, lees ik in „*Toen ik een nieuw leven wilde beginnen et cet.*”, en het bevalt me zeer. Morgen, in 2010, moet ik zelf een nieuw leven gaan beginnen, en waar gebeurd of niet, Waterman blijft een goede leidsman.

Mijn dertiende teken

Marie-José van den Hout

Het dertiende teken, zoals ik het zie
Heeft ook te maken met astrologie
Want mijn ideaal is nu eenmaal een schaap met vijf poten
In de dierenriem valt er dus wel wat te verloten

Zoals Eva ooit uit een rib werd geboren
Krijgt mijn schepsel van ieder iets mee om te bekoren
Zo staat de spontaniteit van de RAM al te dringen in de rij
Maar het doorzettingsvermogen van de STIER is ook van de partij

Dan volgen echter alweer die onafscheidelijken uit Juni
Die twee vorm ik wel even om tot een betere unie
Deze zin ligt nog niet eens bestorven op mijn lip
Of ik krijg van één van hen alweer de volgende tip:

Laat ons nou maar blijven zoals we zijn
Iets originelers verzinnen kun jij toch niet met jouw brein
Dus dat waren de TWEELINGEN , ik zou zeggen, laat maar zitten
Er resteren me nog negen anderen die ook gaven bezitten

Nou, dan maar over naar de introverte KREEFT
Die wel met het verborgen verlangen leeft
Een bruidsschat mee te brengen die goed genoeg is gebleken
Om alle anderen de loef af te steken

Van dat vierde teken overweeg ik dan ook die eigenschap
Waarvan menigeeen zal zeggen: Haha, wat een grap
Maar nee, want mijns inziens is dit nogal dromerig dier
Honderdmaal huiselijker dan de standvastige Stier

Echter, wat te kiezen van de goddelijke LEEUW
Hij immers schittert als het zonlicht op de sneeuw
Welnu, het zijn juist die praal en uitgerekend die pracht
Die maken dat mijn Schaap zich vijf keer op de dijen slaat.. en lacht

Gelukkig maar dat we ons even konden amuseren
Want nu zitten we pas goed met de gebakken peren
Het blijft immers sukkelen met onze nuchtere MAAGD
Die nou ook weer niet uitmunt door luchtigheid, als je 't mij vraagt

Toch is diens kritische kijk niet systematisch te versmaden
Geen sprake van poëzie, dat laat zich makkelijk raden
Maar een juiste berekening op financieel gebied
Kan vaak die oplossing brengen die een ander niet zo snel ziet

Wat betreft de WEEGSCHAAL, daarvan neem ik, zonder aarzeling
De gratie plus nog een bijzonder aardig ding
En dat is die verrukkelijke soepelheid
Iets wat voor mij zowat het summum wordt, in deze tijd

Van alle facetten van de fascinerende SCHORPIOEN
Is er een die het bij iedereen wel goed zal doen
En dat is de uitdaging om juist daar te slagen
Waar anderen zich niet eens aan durven wagen

Aangeland bij de BOOGSCHUTTER resteert mij slechts berouw
Want wie op deze aardbol vertegenwoordigt nog een dermate trouw
Trouw aan een ander, maar vooral aan een eigen stijl van leven
Een dergelijk trekje is ook mij niet om het even

Over de STEENBOKKEN kan ik kort, lang, of breedspakig gaan doen
Van mij krijgen ze allemaal van veraf een zoen
Het enige wat ik hiervoor terug wil, is echter wel
Dat mijn creatie iets erft van hun gezonde gestel

Toch had ik ook nog graag een tikkeltje gevoeligheid
Misschien zijn de VISSSEN daartoe wel bereid
Maar daar vergeet ik zowaar de WATERMAN
Nu, daar nemen we dan maar de voortvarendheid van

Dag Zwart Schaap, ik weet niet meer op Hoeveel Poten je nog staat
Wellicht ben je kreupel of werd je een ezel, zoals je daar blaas
En of je nu kunst- of vliegwerk bent, al met al heb je toch gebreken
Maar ach, zelfs Eva is uiteindelijk niet eens volmaakt gebleken!